

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 46 0 P 110193 24 Gž

Novi Travnik, 30.04.2024. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudaca: Senada Begović, kao predsjednika vijeća, Mirjane Grubešić i Aide Pezer-Alić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice R.B. rođ. B., kći V., iz B., Ul. ..., zastupana po punomoćnicima iz Zajedničke advokatske kancelarije Husejnbegović Esma i Rustempašić Safet, advokatima Bugojna, protiv tuženih 1. E.Ć.-B., kći H., iz B., ... adresa radnog mjesta ... i 2. D.B., sin Z., iz B., ..., oboje zastupani po punomoćniku Musudu Duvnjak, advokatu iz Bugojna, radi naknade štete nanesene ugledu fizičkog lica iznošenjem neistinitih činjenica tj. klevetom, v.s. 5.001,00 KM, odlučujući po žalbi tuženih izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 110193 22 P od 20.10.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 30.04.2024. godine, donio je slijedeću:

PRESUDU

Žalba tuženih se uvažava i u usvajajućem dijelu u odnosu na prvotuženu E.Ć.-B. (stav 1. i 2. izreke) preinačava presuda Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 110193 22 P od 20.10.2023. godine, te sudi:

Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev tužiteljice koji glasi:

„Utvrdjuje se da je dana 16.08.2022. godine prvotužena iznijela klevetu o tužiteljici na način da je zloupotrijebila pravo na slobodno izražavanje predviđeno članom 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i svjesno iznijela i prenijela neistine kao i pogrдне riječi prema tužiteljici na vlastitom profilu društvene mreže „Facebook“.

Obavezuje se prvotužena da tužiteljici na ime naknade štete izazvane iznošenjem klevete i nazivanjem tužiteljice pogrđnim imenima naknadi štetu na način da na ime satisfakcije za duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti isplati iznos od 3.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do konačne isplate, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja“.

Žalba tuženih se odbija kao neosnovana i u usvajajućem dijelu u odnosu na drugotuženog D.B. (stav 3. izreke) potvrđuje presuda prvostupanskog suda.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 526,50 KM se odbija kao neosnovan.

Obrazloženje

Presudom prvostupanjskog suda usvojen je tužbeni zahtjev tužiteljice:

Utvrđuje se da je dana 16.08.2022. godine prvotužena iznijela klevetu o tužiteljici na način da je zloupotrijebila pravo na slobodno izražavanje predviđeno članom 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i svjesno iznijela i prenijela neistine kao i pogrдне riječi prema tužiteljici na vlastitom profilu društvene mreže „Facebook“.

Obavezuje se prvotužena da tužiteljici na ime naknade štete izazvane iznošenjem klevete i nazivanjem tužiteljice pogrđnim imenima naknadi štetu na način da na ime satisfakcije za duševne bolove zbog povrede ugleda, časti i prava ličnosti isplati iznos od 3.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do konačne isplate, sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obavezuje se drugotuženi da tužiteljici na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda isplati iznos od 3.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do konačne isplate.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.474,20 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Odbija se tužiteljica s viškom tužbenog zahtjeva prema prvotuženoj koji glasi:

„te se slijedom toga obavezuje prvotužena da na ime naknade štete trpi da se ova presuda o njenom trošku objavi u dnevnim novinama „Dnevni avaz“ i u programu Radio televizije Bugojno u emisiji „Informator“ u roku od 30 dana, pod prijetnjom prinudnog izvršenja“, kao neosnovan.

Odbija se tužiteljica s viškom tužbenog zahtjeva prema drugotuženom koji glasi:

“obavezuje se drugotuženi da tužiteljici na ime pretrpjelog straha isplati iznos od 500,00KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do konačne isplate”, kao neosnovan.

Pravovremeno podnesenom žalbom tuženi pobijaju prvostupanjsku presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede odredaba Zakona o zaštiti od klevete F BiH, pogrešne primjene materijalnog prava i pogrešne odluke o troškovima, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti i ista obveže na naknadu troškova postupka tuženim ili da se presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak sa jasnim uputama za dalje postupanje. U žalbi ističe da je prvostupanjski sud povrijedio odredbu člana 8. ZPP-a jer provedene dokaze nije cijenio na propisan način, a da je to tačno dokaz su izjave svih svjedoka, kao i parničnih stranaka o predmetnom događaju koji se dogodio u prostorijama Općine Bugojno, a koji događaj ima obilježja prekršaja, a ne klevete kako to sud zaključuje. Sve riječi koje su prilikom predmetnog događaja razmijenjene

između tužiteljice i tuženih, upućene direktno od strane tuženih tužiteljici i obrnuto, znače da se ne radi o prenošenju neistina trećim licima tj. nema elemenata klevete, ne radi se ni o kakvom prenošenju neistina, saopćavanju i slično, radi se o neposrednim radnjama jednih spram drugima - tužiteljice i tuženih, a koje imaju u slučaju da su inkrimisane isključivo obilježje elemenata prekršaja. U toku postupku provedeni su i dokazi na okolnosti počinjenog prekršaja od strane tuženih i to po predmetnom događaju, te su isti shodno Zakonu o prekršajima i sankcionirani odnosno kažnjeni novčanom kaznom za radnje koje se pobijanom presudom kvalifikuju kao radnje klevete, te se obvezuju tuženi na naknadu štete u vidu satisfakcije za duševne bolove, a koju visinu štete sud nasumično utvrđuje i određuje, bez provođenja relevantnih dokaza na okolnosti utvrđivanja postojanja i visine nematerijalne štete. Na okolnosti visine štete tužiteljica nije provela dokaze, a odluku o naknadi i visini štete sud je donio bez stručnog lica, odnosno vještačenja po vještaku medicinske struke neuropsihijatru, koji i da je utvrđen osnov tužbenog zahtjeva je jedini i isključivo nadležan za utvrđivanje trajanja, posljedice tj. duševne boli, a na osnovu čega bi se stekli uslovi da sud utvrđuje visinu. Imajući u vidu teret dokazivanja, ovaj tužbeni zahtjev i da bude dokazan po osnovu, nije dokazan po visini, pa je tužiteljicu trebalo odbiti sa tužbenim zahtjevom. Pored navedenog donošenjem pobijane presude sud pogrešno utvrđuje činjenično stanje i to na način da isključivo na temelju paušalnih navoda tužiteljice, a suprotno provedenim dokazima utvrđuje postojanje elemenata klevete koja je navodno počinjena od strane tuženih spram tužiteljici. Imajući u vidu odredbe Zakona o zaštiti od klevete, neophodno je da bude ispunjeno pet elemenata da bi se utvrdilo postojanje klevete, što u konkretnom, nije slučaj. Imajući u vidu facebook objavu, u toku postupka je dokazano, čak i dokazima tužiteljice da predmetna objava nema identifikaciju, što sud obrazlaže da je Bugojno mali grad, te da nema više nijedna R. u Općini Bugojno, što ne može biti valjan razlog za osnovan zaključak u gradu od 40 hiljada stanovnika gdje postoje i druge R. Nasuprot tome tuženi su dokazali da je sporna objava podijeljena na način da su je mogli vidjeti samo facebook prijatelji prvotužene, da je ista trajala dva sata, a potom je uklonjena i da je istu vidjelo samo 17 osoba, prijatelja prvotužene koji su za događaj već znali i bili upoznati od tuženih koju neugodnost su doživjeli u Općini Bugojno. Pobijana presuda je donesena povredom odredaba Zakona o zaštiti od klevete, jer je ista u suprotnosti sa odredbom člana 6. stav 1. Zakona o zaštiti od klevete tj. nisu ispunjeni uslovi propisani navedenom odredbom.

U odgovoru na žalbu tužiteljica je osporila žalbene navode tuženih i predložila da se žalba odbije i potvrdi prvostupanjska presuda. U odgovoru je istaknut zahtjev za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 526,50 KM.

Nakon što je ispitao presudu prvostupanjskog suda u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti sukladno odredbi članom 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Iz stanja spisa i činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda proizilazi da je dana 16.08.2022. godine prvotužena E.Ć.-B. došla u poslovne prostorije Općine Bugojno i obratila se tužiteljici, koja je obavljala poslove matičara, sa zahtjevom da upiše svoje dijete rođeno u Holandiji u matičnu knjigu rođenih u Bugojnu, pa kako za to nije imala potrebnu dokumentaciju napustila je Matični ured. Ubrzo nakon prvotužene u Matični ured je ušao njen suprug- drugotuženi D.B., koji je lupajući po šalteru Matičnog ureda

upućivao tužiteljici razne psovke i prijetnje iz razloga što nije upisala njegovog sina u matičnu knjigu rođenih, koji je tek nakon što je tužiteljica pozvala policiju napustio Matični ured. Taj isti dan prvužena E.Ć.-B. je na društvenoj mreži Facebook na vlastitom profilu objavila tekst pod nazivom "Apel za pomoć" uvredljivog sadržaja nazivajući tužiteljicu „kučkom R.“ i „kučkom bezobraznom“, tražeći da se skine sa šaltera za matične evidencije, „da žena nije sva“, završavajući tekst sa "fuj". Zbog ponašanja u Matičnom uredu Općine Bugojno i narušavanja javnog reda i mira drugotuženom je izdat prekršajni nalog i kažnjen je novčanom kaznom od 100,00 KM.

Presudom prvostupanjskog suda usvojen je tužbeni zahtjev u odnosu na prvotuženu E.Ć.-B. zbog klevetničkog izražavanja i obvezana prvotužena na naknadu štete tužiteljici u iznosu od 3.000,00 KM. U razlozima za takvu svoju odluku prvostupanjski sud je naveo da je opće poznata činjenica da je Facebook elektronski medij, internetska društvena mreža koja služi za komunikaciju između korisnika, da je samim nazivom „tražeći pomoć“ nazivajući tužiteljicu kučkom R. i da se ista skine sa šaltera općine Bugojno, prvotužena stigmatizirala tužiteljicu i dovela u pitanje njenu čast, ugled, dostojanstvo, navodeći dalje i aludirajući da je umno bolesna "žena nije sva", odnosno namjera prvotužene je bila da bez ikakvih argumenata iznošenjem neistine diskreditira tužiteljicu kao javnog službenika općine, i da je blati, a kod šire javnosti i sugrađana predstavi kao osobu nedostojnu i nepodobnu za obavljanje te službe i istovremeno priznajući i da je napala. Stoga je sud udovoljio tužbenom zahtjevu tužiteljice i utvrdio da je prvotužena navedenom objavom i tekstom učinila klevetu navedenim izražavanjem i iznošenjem neistinitih činjenica o tužiteljici i nanijela štetu ugledu tužiteljice, te je tužiteljici u smislu člana 154. u vezi sa članom 200. Zakona o obligacionim odnosima dosudio naknadu nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti, časti i ugleda za pretrpljene duševne bolove 3.000,00 KM. Prema praksi Vrhovnog suda F BiH (presuda: 65 0 Mal 175308 15 Gž od 31.05.2017.godine) da bi postojala kleveta potrebno je da činjenice koje su iznesene mogu štetiti ugledu i časti nekog lica i za postojanje štete nije relevantno koliko se to lice subjektivno smatra povrijeđenim, već je potrebno da bi se neka izjava smatrala klevetom da po objektivnoj ocjeni može škoditi časti i ugledu drugog lica. Ugled je moralna kategorija koja ulazi u okvir prava na privatni život iz člana 8. Europske konvencije o ljudskim pravima.

Naime, pod klevetničkim izražavanjem u smislu odredbe člana 4. Zakona o zaštiti od klevete Federacije BiH podrazumijeva se svaka izjava bez obzira na sadržaj, oblik i način izražavanja, kojom se nanosi šteta ugledu fizičkog ili pravnog lica zbog pronošenja ili iznošenja neistinitih činjenica identifikacijom tog fizičkog ili pravnog lica.

Po nalaženju ovog suda, pogrešna je ocjena i stajalište prvostupanjskog suda da dijelovi spornog teksta „Apel za pomoć“ objavljenog na Facebook profilu prvotužene (kučka R., kučka bezobrazna, žena nije sva, fuj) predstavljaju klevetničko izražavanje u smislu odredbe člana 4. Zakona o zaštiti od klevete Federacije BiH. Naprotiv, radi se o uvredljivim izjavama koje su iznesene upotrebom neprimjerenog vokabulara i neprimjerene metafore. Međutim, uvredljiv tekst i kleveta nisu istoznačnice (ako je nešto uvredljivo ono nije i klevetničko). Stoga se tužiteljici za ovakav vid izražavanja ne može pružiti sudska zaštita po osnovu klevetničkog izražavanja na kojem je zasnovan tužbeni zahtjev tužiteljice. Iz navedenog razloga, ovaj sud je pravilnom

primjenom materijalnog prava, temeljem odredbe člana 229. stav 1. točka 4. Zakona o parničnom postupku djelomično uvažio žalbu tuženih i u odnosu na prvotuženu E.Ć.-B. u dosuđujućem dijelu (stav 1. i 2. izreke) preinačio presudu prvostupanjskog suda i odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev tužiteljice.

Nasuprot tomu, pravilna je odluka prvostupanjskog suda kojom je obvezan drugotuženi D.B. da tužiteljici na ime naknade (nematerijalne) štete zbog povrede časti i ugleda isplati iznos od 3.000,00 KM sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama (stav 3. izreke). Uporište za ovakvu odluku prvostupanjski sud je imao u činjeničnim utvrđenjima koja su zasnovana na provedenim dokazima, iz čijeg sadržaja proizilazi da je drugotuženi (suprug prvotužene) u prisustvu radnih kolega tužiteljice M.B., J.D i I.Č, lupajući po šalteru i po staklu Matičnog ureda, galamio, psovao tužiteljici majku i rekao joj da ne zna raditi, da nije pametnija od onih u Holandiji, nazivao je pogrdnim imenima (kučka, kera, koza, krava), uz prijetnje da mora upisati njegovo dijete u matičnu knjigu rođenih. Prvostupanjski sud je na ovako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo pozivajući se na odredbu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, jer dosuđena naknada nematerijalne štete predstavlja pravičnu naknadu i satisfakciju obzirom na značaj povrijeđenog dobra i cilj kojem služi, a imajući u vidu da se događaj desio na radnom mjestu tužiteljice-matičara u službenom prostorijama Općine Bugojno i u prisustvu drugih zaposlenika koji svoje poslove obavljaju iza šaltera. Stoga je žalba tuženih u ovom dijelu odbijena kao neosnovana i prvostupanjska presuda u dosuđujućem dijelu u odnosu na drugotuženog D.B. potvrđena primjenom odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku.

Kako je prvostupanjska presuda djelomično preinačena, ovaj sud je sukladno odredbi člana 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku odlučio o cjelokupnim troškovima postupka. Kako su parnične stranke podjednako uspjele u parnici, ovaj sud je primjenom odredbe člana 386. stav 2. Zakona o parničnom postupku odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

U preostalom odbijajućem dijelu u kome se nije pobijala žalbom, prvostupanjska presuda ostaje neizmijenjena.

Zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 526,50 KM je odbijen kao neosnovan, jer ova radnja po ocjeni ovog suda nije bila potrebna za vođenje postupka.

Predsjednik vijeća
Senad Begović